

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

**ДОДУХ Н.О., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Найбільш важливою продовольчою культурою на сьогодні являється озима пшениця, яка користується стабільним попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Завдяки високим цінам на дану продукцію держава має можливість відшкодувати понесені затрати на її вирощування та в подальшому розвивати виробництво культури.

Для подальшого розвитку зернової галузі необхідна ґрунтівна економічна оцінка, перегляд основних позицій щодо ринкових, організаційно-економічних та технічно-технологічних умов її функціонування. Подальше нераціональне використання земельних та водних ресурсів, застаріла культура землеробства призведе не лише до виснаження ґрунтів, зменшення вмісту поживних речовин в них, що не тільки значно зменшить урожайність культури, а й матиме негативні наслідки для економіки України, експортних поставок, продовольчої забезпеченості населення.

Дослідження щодо проблеми ефективного функціонування зерновиробництва в Україні, зокрема, проблема вирощування озимої пшениці в наш час набуває особливої популярності. Світові тенденції розв'язання поставлених задач, а саме шляхи підвищення ефективності зернового господарства і методи його зростання досить широко досліджені в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників-економістів. Значний вклад в проблему підвищення ефективності виробництва з механізмом управління витратами було внесено такими дослідниками як: В. Паретто, В.І. Бойко, М.Г. Лобас, О.В. Олійник, О.М. Шпичак, С.В. Фоменко, В.Г. Андрійчук. Саме в їх працях обґрунтовано стратегічні аспекти щодо зміцнення зернового виробництва, а в особливості озимої пшениці, в Україні, структурної перебудови галузей виробництва, заготівлі, зберігання та переробки зерна, підвищення економічної ефективності використання матеріально-технічних, трудових, земельних ресурсів, ціноутворення, формування та функціонування ринків зерна і продуктів його переробки [2].

---

* Науковий керівник – Бібленко С.Б., к. н. держ. упр.

Проте, незважаючи на наявність значної кількості важливих внесків авторів у дослідження виробництва озимої пшениці, ряд проблем потребують подальшого наукового вивчення.

Пшениця належить до традиційних культур, що вирощується аграріями України. У структурі посівів поточного року пшениця займає близько 6 млн. га, що становить понад 22% усіх посівних площ та майже 42% посівів зернових культур. Торік аграрії збрали 26,5 млн. т зерна з площі 6,7 млн. га при середній урожайності 39,8 ц/га [3].

Так, за даними профільного міністерства, Україна експортувала за 2016 рік майже 39,5 млн. т зерна, що на 13,5% перевищує попередній період. Зокрема, експорт пшениці становив 17,4 млн. т.

Україна упродовж останніх п'яти років зміцнила свої позиції на міжнародному аграрному ринку та впевнено перебуває в світовій десятці виробників зерна, проте внутрішні проблеми щодо виробництва озимої пшениці, залишаються відкритими.

Вивчення поточної ситуації, що склалася в галузі зерновиробництва, свідчить про те, що на сьогодні є необхідність у вирішенні проблеми забезпечення сталості виробництва продовольчого зерна пшениці високої якості, підвищення його конкурентоспроможності та прибутковості, що є невід'ємними складовими ефективного виробництва продукції [4, с.81].

Роль держави в ефективному забезпеченні виробництва зернових культур, а в особливості озимої пшениці, в наш час є особливо важливим питанням, адже певні зміни в нормативно-правовій базі щодо сільського господарства матимуть позитивні наслідки і значно можуть покращити умови для сільськогосподарських виробників.

І хоча ми спостерігаємо зростання ціни на пшеницю, проте зростання собівартості виробництва продукції є більш динамічним. Вирішення даної проблеми безперечно пов'язане з максимальним впровадженням інтенсифікації сільського господарства, за якої забезпечується зростання врожайності сільськогосподарських культур при зменшенні затрат [5, с. 54].

Саме одночасне збільшення виробництва озимої пшениці та поступова і розмірна боротьба за економію призведе до більш ефективного виробництва та збільшення суми прибутку [6, с. 78].

Збільшення валового збору озимої пшениці можливе при умові приросту урожайності продукції, яка забезпечується за рахунок використання високоякісних сортів пшениці, внесення більш діючих добрив в необхідних дозах, правильний обробіток ґрунту, сівозміна, безпосередньо технологія вирощування.

Отже, дослідивши ринок зерна озимої пшениці в Україні ми можемо спостерігати ряд невіршених питань. Проте ситуація на даний час не є кризовою. Україна закріпила свої позиції на світовому ринку саме за рахунок виробництва зерна. Проблема в тому, що дану позицію Україна домоглася не завдяки якості продукції, а за рахунок обсягів. Доведено, що є необхідність у покращенні ефективності виробництва озимої пшениці. Основою такого покращення, звичайно, є інтенсифікація виробництва та максимальна допомога держави сільськогосподарському виробникові, а саме надати більше свободи при користуванні землею, щоб вільно працювати на ній і планувати свою діяльність відповідно до реальних потреб людей та держави.

Випереджаюче зростання цін на засоби виробництва, вироблені промисловістю, в порівнянні з цінами на сільськогосподарську продукцію, слабкі позиції сільськогосподарських товаровиробників на аграрних ринках призвели до загострення фінансового неблагополуччя в галузі, скорочення потоків товарів виробничо-технічного призначення в сільське господарство [1]. Тому для виведення зернового господарства на належний рівень необхідна фінансова підтримка виробника. Держава повинна це врахувати. Адже, при впевненій фінансовій підтримці виробник може забезпечити підвищення ефективності виробництва озимої пшениці за рахунок новітніх технологій, впровадження нових високоякісних сортів, засобів проти хвороб, мінеральних добрив.

Література.

1. Дудник О.В. Розвиток економічного потенціалу аграрних підприємств як складова управління їх конкурентоспроможністю [Електронний ресурс] / О.В. Дудник, О.В. Смігунова, В.Г. Краля // Інфраструктура ринку. – 2017 – № 6. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/6-2017>.

2. Фоменко С.В. Підвищення ефективності функціонування зернопродуктового підкомплексу Львівської області: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата екон. наук : спец. 08.07.02. – К., 2005. – 20 с.

3. Сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/operativ/menu/menu_r/cg.htm.

4. Журнал «Агробізнес Сьогодні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua>.

5. Жарун О.В. Ефективність виробництва зернових культур у сільськогосподарських підприємствах Уманського району / О.В. Жарун, О.В. Наумова // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2012. – Вип. 81 (2). – С. 51–55.

6. Мельник І.О. Основні шляхи підвищення економічної ефективності зерновиробництва підприємствами Миколаївської області / І.О. Мельник // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2011. – Вип. II (42). – Ч. 2. – Т. 1. Економічні науки. – 512 с.

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОНЯШНИКУ

**ДОМРИНА Г., СТУДЕНТКА*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Сьогодні основним завданням агропромислової сфери виступає необхідність досягнення високих результатів, перехід до впровадження новітніх технологій, що дозволять зекономити ресурси.

В Україні виробництво насіння соняшнику традиційно посідає одне з головних місць у розвитку сільського господарства як галузі, якій належать пріоритетне значення в забезпеченні продовольчої безпеки країни та формування бюджету АПК з потужним експортним потенціалом [1].

У 2016 році загальна посівна площа соняшнику досягла 5,5 млн. га, середня урожайність склала 20,3 ц/га. Але як зазначають фахівці валовий збір насіння все ще не забезпечує наявні потужності вітчизняної олійної промисловості, яка потребує 20 млн. т. сировини щорічно [2].

Актуальним залишається питання пошуку шляхів подальшого підвищення врожайності соняшника. До складових, які дозволять і далі підвищувати валовий збір насіння можна віднести такі фактори:

- сучасні високоврожайні гібриди (грамотний підбір гібриду забезпечує 35% врожайності);
- якісне насіння соняшнику (використання такого насіння забезпечує ріст врожайності на 16 % порівняно з сівбою некаліброваним посівним матеріалом);
- боротьба зі шкідниками та хворобами;
- дотримання сівозміни (частка соняшнику в структурі посівів перевищує 20%);
- передпосівний обробіток ґрунту;
- сприятливі умови для сівби (достатня кількість ґрунтової вологи та прогрівання шару ґрунту 0-10 см до температури мінімум +8);

---

* Науковий керівник – Краля В.Г., ст. викладач